

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22565/2024
29.04.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Слободан Нешић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, Основни суд у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 5044/23 од 02.04.2024. године, у седници одржаној 29.04.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 5044/23 од 02.04.2024. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 3118/19 од 14.12.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима, као правним следбеницима сада пок. ГГ, бившег из ... плати на име накнаде материјалне штете због немогућности пок. ГГ да обавља делатност такси превозника у периоду од 11.04.2009. године до 20.10.2012. године, појединачне износе са законском затезном каматом ближе наведене у овом ставу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима, као правним следбеницима сада пок. ГГ, плати на име накнаде штете по основу разлике зараде коју би сада пок. ГГ остваривао обављајући регистровану делатност такси превозника и пензијских примања за време од 21.10.2012. године до 31.10.2016. године, у појединачним износима са законском затезном каматом како је то наведено у овом ставу. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 228.854,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 5044/23 од 02.04.2024. године, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца, као правних следбеника сада пок. ГГ којим су тражили да суд обавезе тужену да им на име накнаде материјалне штете због немогућности пок. ГГ да обавља делатност такси превозника у периоду од 11.04.2009. године до 20.10.2012. године, исплати појединачне износе са каматом наведеном у изреци, као и захтев за накнаду штете по основу разлике зараде коју би сада пок. ГГ остваривао обављајући

регистровану делатност такси превозника и пензијских примања за време од 21.10.2012. године до 31.10.2016. године, у појединачним износима са законском затезном каматом ближе наведено у изреци; обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 219.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијане одлуке на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане одлуке није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Другостепени суд је на основу члана 383. став 3. и 4. ЗПП отворио расправу и одлучио о тужбеном захтеву. Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, сада пок. ГГ је био лишен слободе услед покретања кривичног поступка због основане сумње да је извршио кривично дело недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из члана 350. став 2. у вези члана 33. КЗ у саизвршилаштву са АА. Решењем истражног судије Ки 33/09 од 13.04.2009. године, сада пок. ГГ је био одређен притвор у трајању од 12 дана у периоду од 11.04.2009. године до 22.04.2009. године. Пресудом Основног суда у Врању К 2211/10 од 02.02.2011. године која је потврђена пресудом Апелационог суда Кж1 1687/12 од 29.11.2012. године, сада пок. ГГ је ослобођен од оптужбе да је извршио наведено кривично дело. У време притварања он се бавио такси превозом и имао је регистровану радњу за обављање те делатности. Покојни ГГ је, као тужилац, сматрао да је услед неоснованог лишења слободе претрпео материјалну штету због немогућности обављања делатности такси превозника, те да је тужена дужна да му накнади штету у висини зараде коју би остваривао као такси превозник, али и штету по основу разлике зараде коју би остваривао као такси превозник и пензијских примања, с обзиром да је решењем Фонда ПИО од 20.08.2012. године код њега утврђен потпуни губитак радне способности и да је остварио право на пензију. У току поступка пок. ГГ је преминуо, а тужиоци су оглашени за његове законске наследнике на заоставштини коју чини, између осталог, и потраживање које је предмет овог спора. Налазом и мишљењем вештака психијатра утврђено је да се пок. ГГ до 2009. године никада није јављао психијатру и да је након притвора почео да се лечи код психијатра, да се његово соматско стање погоршавало стално и прогресивно и да је резултирало потпуним губитком његове радне способности и довело до умањења опште животне способности, због чега је 20.08.2012. године код њега наступио потпуни губитак радне способности као последица болести. Покојни ГГ је боловао од шећерне болести од 1997. године, а након притвора, с обзиром да се његово соматско стање погоршавало са таблета је прешао на инсулинску терапију у лечењу основне болести у мају 2009. године, услед чега је више пута хоспитализован. Вештак неуропсихијатријске струке Нела Станојев је на рочишту пред другостепеним судом дала мишљење да је боравак у притвору, као стресна ситуација, код покојног ГГ довела до погоршања његове основне болести – дијабетеса и да је исти био окидач за прелазак

на инсулинску терапију, да је каснија хронологија погоршања здравственог стања пок. ГГ у коначном довела и до губитка његове радне способности. У конкретном случају као стресни догађај је био притвор. Висина изгубљене зараде и разлике између зараде коју би остваривао сада пок. ГГ и висине пензије утврђена је од стране вештака економско-финансијске струке.

Првостепени суд је, након допунског налаза вештака Неле Станојев, усвојио тужбени захтев уз закључак да сада пок. ГГ није могао да се бави својом делатношћу због лишавања слободе и одузимања возила, а касније и због погоршања здравственог стања, те да постоји узрочно-последична веза између штете коју је претрпео и која је предмет тужбеног захтева и радњи органа тужене, услед неоснованог лишења слободе.

Другостепени суд је отворио расправу и поново прочитао доказе које је извео првостепени суд и закључио, супротно првостепеном суду, да не постоји узрочно-последична веза између штете коју је сада пок. ГГ претрпео и потпуног губитка радне способности, а која би била изазвана неоснованим лишењем слободе које је трајало 12 дана, те да тужиоци нису доказали основаност свог потраживања и са тих разлога је одбио тужбени захтев.

Врховни суд налази да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Правни основ потраживања тужилаца као правних следбеника сада пок. тужиоца ГГ је накнада материјалне штете у вези са неоснованим лишењем слободе сада пок. ГГ са тврдњом да је неосновани притвор имао за последицу појаву депресије код пок. ГГ и прелазак на инсулинску терапију у лечењу дијабетеса.

Код утврђеног да се пок. ГГ до 2009. године никада није јављао психијатру и да је након притвора почео да се лечи код психијатра, да је боравак у притвору као стресна ситуација довела до погоршања његове основне болести – дијабетеса и да је исто било окидач за прелазак са оралне на инсулинску терапију основне болести и касније погоршања здравственог стања што је довело до губитка радне способности, по оцени Врховног суда, другостепени суд је и поред указивања Врховног суда у одлуци Рев 11980/2022, пропустио да налаз и мишљење вештака психијатра у погледу настанка, почетка лечења код психијатра и погоршања основне болести сада пок. ГГ цени у односу на тврдњу да је притвор имао управо за последицу погоршање соматског стања покојног ГГ што се одразило и на погоршање основне болести – дијабетеса. Стога, другостепени суд иако је заказао расправу и имао могућност да у смислу члана 313. ЗПП позове вештака психијатра и разјасни евентуалне нејасноће које се односе на почетак лечења сада пок. ГГ психијатријских болести и утицај тих болести на погоршање основне болести, а тиме и губитак радне способности и постојања узрочно последичне везе између штете коју је претрпео и радње органа тужене због неоснованог лишења слободе, на шта је указано ревизијском одлуком од 15.06.2023. године, другостепени суд је пропустио да ове чињенице утврди, а што је од значаја за правилну примену материјалног права. Терет доказивања евентуалне везе између основне болести сада пок. ГГ и губитка радне способности, а код изнетог налаза и мишљења вештака психијатријске струке да је боравак у притвору био окидач за погоршање основне болести и касније губитка радне способности, био је на страни тужене.

Другостепени суд наводи да је покојном ГГ одузето возило и издата потврда о одузимању возила 11.04.2009. године, да је то учињено у складу са чланом 82. став 6. ЗКП, а да је возило враћено по правноснажном окончању кривичног поступка, не изјашњавајући се при томе да ли је и тачно када возило враћено покојном ГГ.

С обзиром да другостепени суд није разјаснио нејасноће у налазу и мишљењу вештака медицинске струке – психијатра на које указно овим решењем, није утврдио ни чињенице у погледу момента враћања возила покојном ГГ, а правилна примена материјалног права је зависила од утврђења ових чињеница, то је другостепена пресуда укинута и предмет враћен истом суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и након што потпуно утврди чињенично стање правилном применом материјалног права донеће правилну одлуку.

Укинута је одлука о трошковима поступка и иста зависи од коначног успеха странака у спору.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**